

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

З ДИСЦИПЛІНИ

ОРГАНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА

*(для студентів заочної форми навчання
напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства»
та слухачів другої вищої освіти спеціальності
7.03050401 «Економіка підприємства»)*

Харків
ХНАМГ
2012

Методичні вказівки для проведення практичних занять з дисципліни «Організація виробництва» (для студентів заочної форми навчання напрямку підготовки 6.030504 «Економіка підприємства» та слухачів другої вищої освіти спеціальності 7.03050401 «Економіка підприємства») / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: О. В. Поспелов. – Х.: ХНАМГ, 2012. – 28 с.

Укладач: к.е.н. О. В. Поспелов

Рецензент: д.е.н., проф. А. Є. Ачкасов

Затверджено на засіданні кафедри менеджменту міського і регіонального розвитку факультету післядипломної освіти і заочного навчання,
протокол № 1 від 31.08.2010р.

ЗМІСТ

Вступ	4
Загальні методичні вказівки	5
Заняття перше: Сучасне виробництво та його організація	6
1.1. Основні проблеми і сутність організації виробництва	6
Заняття друге: Удосконалення організації виробництва	12
2.1. Виробнича структура підприємства	12
2.1.1. Виробнича структура	12
2.1.2. Організація виробничих процесів	13
2.1.3. Структура виробничого процесу	13
2.2. Структурні відносини підприємства	14
2.2.1. Фактори, що визначають структуру виробництва	14
2.2.2. Напрямки удосконалення структури	14
2.2.3. Критерій оптимальності організаційної структури підприємства ..	14
2.3. Виробничий процес і його раціональна організація	14
2.3.1. Удосконалення типової структури	14
2.3.2. Підприємства, що працюють на принципах маркетингу	15
2.4. Операція, як первинна ланка виробництва	17
2.4.1. Склад виробничого процесу	17
2.4.2. Запитання для перевірки	19
2.4.3. Приклад роботи з тестами	20
Заняття третє: Детальні основи організації виробництва	20
3.1. Основні й допоміжні цехи	21
3.1.1. Основні цехи	21
3.1.2. Допоміжні цехи	21
3.1.3. Транспортні, енергетичні служби	22
3.1.4. Управління службами	24
3.1.5. Управління виробництвом	25
Додаток до плану семінарських занять	26
Список джерел	27

ВСТУП

На всіх етапах розвитку економіки основною ланкою у вирішенні цих проблем є підприємство.

Якщо підприємство розглядати як складну динамічну систему, якій притаманні багато властивостей, що будуть розглядатися пізніше, то організація – це одна з найбільш важливих властивостей підприємства. Організація виробничої системи комплексно характеризує її склад, пропорції та взаємозв'язки частин, поєднання у просторі та в часі всіх ланок і елементів виробництва, а також погодженість їхньої взаємодії. Тому організація становить також одну з найважливіших функцій управління — комплекс дій, що приводять до впорядкованої діяльності підприємства.

ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

Функція організації окремого виробництва чи всього підприємства починається на стадії проектування і потім продовжується у процесі їхнього будівництва й функціонування. Проектування зобов'язане передбачити безумовну збалансованість складної динамічної, техніко-економічної і соціальної системи, якою є підприємство.

Мета й завдання практичних занять – формування в студента комплексу вмінь практичної побудови схем виробництва й виробничої системи, формування загальних принципів і форм організації виробництва і на цій основі оволодіння спеціальними практичними навичками в умінні прийняття ефективних управлінських рішень щодо створення, функціонування й реструктуризації виробничих систем у ринковій економіці.

У результаті вивчення курсу слухач мусить знати:

- 1) ефективність організації виробництва;
- 2) впровадження досягнень науково-технічного прогресу;
- 3) мінімізацію витрат на виробництво;
- 4) мотивацію праці;
- 5) раціональну організацію виробничого процесу;
- 6) удосконалення організації виробництва;
- 7) впровадження логістичної системи;
- 8) скорочення виробничого циклу;
- 9) впровадження нових форм оплати праці.

Слухач має вміти:

- застосовувати отримані знання у практичній діяльності.

1. ЗАНЯТТЯ ПЕРШЕ

(2 години)

Сучасне виробництво та його організація

Проблеми для дискусії:

- а) фінансування і економічні проблеми в організації виробництва;
- б) економічні принципи сучасного виробництва та проблемні шляхи його діяльності;
- в) науково-технічний прогрес та підготовка виробництва на сучасному рівні.

Ситуаційне завдання: Студенти готують матеріал з теоретичної основи побудови підприємства.

Мета: Розробити концепцію на побудову економічних вимог організації виробництва.

Практичні завдання

1.1. Основні проблеми і сутність організації виробництва

Ключовими моментами сучасної системи є наступні принципові положення:

1.1.1. Відмова від управлінського раціоналізму класичних шкіл менеджменту, який виявляється в переконанні, що успіх підприємства визначається, насамперед, раціональною організацією виробництва продукції, зниженням витрат виробництва.

1.1.2. Використання в управлінні підприємством теорії систем, що полегшила завдання розгляду підприємства в єдності його складових частин, нерозривно пов'язаних із зовнішнім середовищем.

1.1.3. Використання ситуаційного підходу до управління. Відповідно до цього положення вся організація всередині підприємства є не що інше,

як відповідь підприємства на ситуацію. Її центральний момент — ситуація, тобто конкретний набір обставин, що впливають на роботу підприємства в даний період часу. Звідси випливає визнання важливості специфічних прийомів, за допомогою яких виділяють фактори, впливаючи на які, можна ефективно досягти мети.

Характеристика підприємства, як відкритої системи, подана в табл. 1.1

Таблиця 1.1 – Підприємство як відкрита система

Риси властивості	Характеристика, обґрунтування
Компоненти	Система складається з деякої кількості частин, які названі елементами
Зв'язки	Компоненти системи пов'язані між собою
Структура	Форма зв'язку організаційно закріплена в структурі
Взаємодія	Компоненти впливають один на одного своїм перебуванням у системі і виходом з неї
Процес	Зміна, що відбувається в результаті взаємодії
Емерджентні властивості системи	Система – це цілісність, властивості, що виникають тільки в результаті взаємодії її компонентів
Ідентифікація	Властивості системи, на підставі яких її можна ідентифікувати і відрізнити від інших явищ, що не входять у систему
Навколишнє середовище	Представлене явищами, утвореннями, що, перебуваючи в складі системи, істотно впливають на неї, - це навколишнє середовище
Концептуалізм	Система – концепція, особлива форма якої відбиває цілі та цінності індивідуума чи групи, розробляючи цю концепцію

Внутрішнє середовище кожного підприємства формується під впливом змінних, що безпосередньо впливають на процес перетворення чи виробництва продукції. Це структура підприємства, організаційна культура підприємства і

ресурси. В їхньому складі значна роль відведена працівникам, їхнім знанням, здібностям і мистецтву взаємодії.

Основні ідеї, які використовують у менеджменті виробництва при системному й ситуаційному підході, наступні:

а) розгляд підприємства як системи, що складається із взаємозалежного середовища;

б) визнання значення навколишнього середовища й зворотного зв'язку для досягнення цілей;

в) прийняття управлінських рішень на основі вивчення всіх ситуаційних факторів.

У центрі системного підходу — конкретна ситуація, з якою стикається підприємство в процесі свого функціонування. Управління цією ситуацією здійснюють шляхом виділення найбільш важливих у конкретних обставинах змінних, взаємозалежний розгляд яких дозволяє вирішувати проблеми, що виникають.

1.1.4. Визнання соціальної відповідальності адміністрації керівництва як перед суспільством, так і перед окремими людьми, що працюють на виробництві. Нова роль людини як ключового ресурсу виробництва вимагає від менеджерів зусиль зі створення умов щодо саморозвитку робітників. Звідси необхідність звернути увагу на такі фактори, як організаційна культура, різні форми демократизації управління, участь працюючих у прибутках, у власності, стиль керівництва.

1.1.5. Промислове підприємство – ознаки і побудова.

Організаційно підприємство є виробничою одиницею, як правило, це завод, шахта, фабрика, електростанція, будь-яка організація, підприємство зв'язку, транспорту і т. д., але може містити в собі і кілька заводів, шахт тощо, тобто це вже об'єднання, або комбінат.

Підприємства, незалежно від форм власності, утворюють виробничу й організаційну структуру відповідної галузі промисловості. Роль підприємства як основної ланки у вирішенні головних економічних проблем обумовлює

складну організаційну модель його структури. Ця модель крім виробничої діяльності включає елементи всіх існуючих видів діяльності (торгової, транспортної, фінансової, соціальної тощо).

Саме це дозволяє визначити промислове підприємство як господарську одиницю, що має господарську, організаційну, юридичну самостійність і здійснює конкретні функції, які полягають у виробництві продукції чи наданні послуг, що користуються попитом на ринку, і вирішенні соціальних питань колективу.

1.1.6. Побудова адміністративної моделі промислового підприємства. Відповідно до цього, на підприємстві існують наступні види поділу праці:

1) функціональний поділ, що ґрунтується на формуванні груп працівників, які виконують однакові функції менеджменту;

2) структурний поділ — базується на таких характеристиках об'єкта, як організаційна структура, масштаби, сфери діяльності, галузева й територіальна специфіка.

З огляду на велике розмаїття факторів, що впливають на структуру праці, вона специфічна для кожного підприємства.

У той же час, можна виділити деякі загальні риси спеціалізації, що стосуються, насамперед, вертикального і горизонтального поділу;

3) вертикальний поділ ґрунтується на виділенні трьох рівнів управління (рис. 1.1):

- нижчого, об'єкт управління якого є бригади, зміни, ділянки;
- середнього, об'єктом якого є виробничі процеси, функціональні служби, допоміжні й такі, що обслуговують виробництво, цільові програми і окремі проекти;
- вищого, об'єкт управління якого – підприємство.

Графічне виконання управління вертикального поділу праці наведено нижче (рис. 1.1).

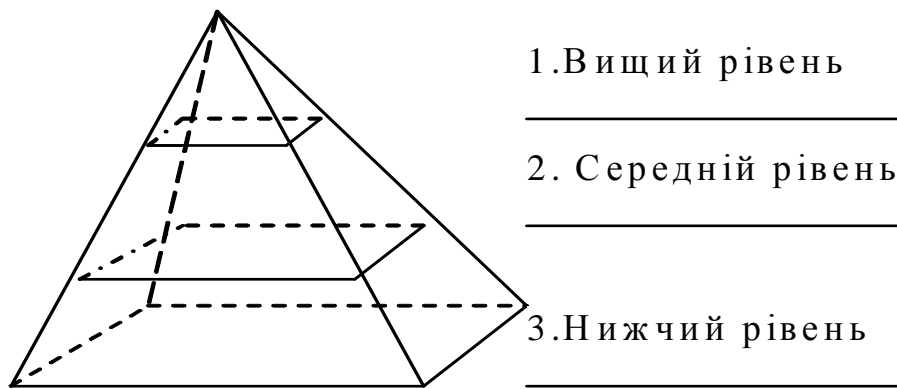

Рис. 1.1 – Рівні управління вертикального поділу праці

На основі вертикального поділу праці будуюмо графічно адміністративний поділ організації виробництва (рис. 1.2).

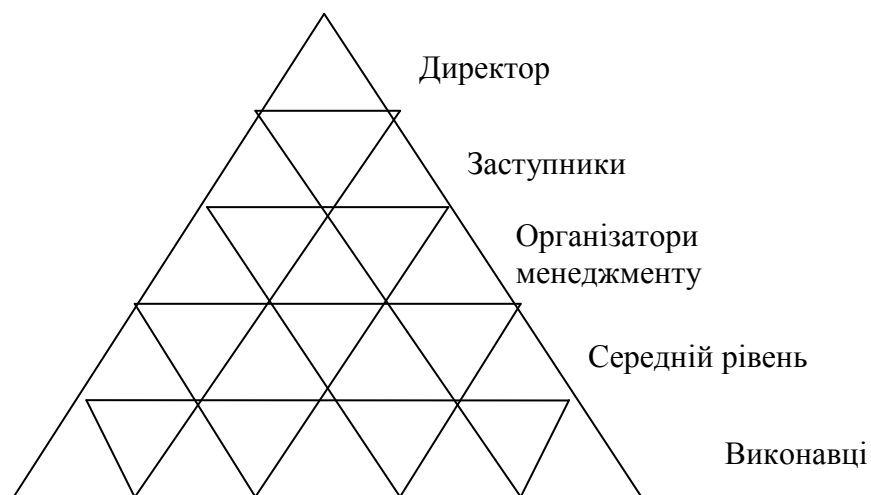

Рис. 1.2 – Адміністративний поділ організації виробництва

Загальним є те, що на кожному рівні передбачають певний обсяг робіт за функціями управління — це вже горизонтальний поділ праці за функціями менеджменту.

4) горизонтальний поділ праці — за сферами діяльності. Функціональна структура робіт на кожному рівні відмінна від інших.

При русі від нижчого рівня до вищого збільшується кількість завдань із складання планів організації всієї роботи підприємства і контрольної функції.

Спеціалізація менеджерів за ключовими сферами діяльності підприємств, що утворюють підсистеми, визначає поділ менеджменту підприємства на певні види: **інвестиційний, фінансовий, стратегічний, виробничий**;

5) технологічний і професійно-кваліфікаційний поділ праці враховує види і складність виконуваних робіт. За цими критеріями на підприємстві виділяють три категорії працівників:

- керівники;
- фахівці;
- службовці.

1.1.7. Запитання для перевірки:

- виникнення необхідності організації чого-небудь;
- принциповий початок організації, проект, його суть;
- відповідальність організації, побудова відповідальності;
- форма власності, розподіл підприємств за цією ознакою;
- побудова управлінського комплексу.

1.1.8. Приклад роботи с тестами.

Вибрати вірний варіант відповіді:

- Який фактор за конкретних умов може зумовити зменшення часу виробництва?

1. Інтенсифікація природних процесів.
2. Механізація та автоматизація технологічних процесів і допоміжних операцій.
3. Паралельне виконання робіт під час виготовлення складних виробів.
4. Ретельне опрацювання технічної документації на стадії підготовки виробництва.

Усі попередні відповіді вірні.

- Який показник використовують при оцінці якості (технічного рівня) продукції:

- надійність і довговічність;

- відповідність стандартам;
- продуктивність;
- ремонтноздатність;
- відповідність якості і ціни;

Відповіді 1, 2, 3, 4 – характеризують умови забезпечення технічного рівня.

Відповідь 5 – характеризує оцінку якості.

2. ЗАНЯТТЯ ДРУГЕ

(2 години)

Удосконалення організації виробництва

Проблеми для дискусії:

- а) економічні закони організації виробництва;
- б) форми і методи організації виробництва;
- в) виробниче підприємство в часі.

Ситуаційне завдання: студентів розподіляють на цехи.

Мета: Засвоїти практичні навички економістів.

Практичні завдання:

2.1. Виробнича структура підприємства

2.1.1. Виробнича структура – це форма організації виробничого процесу, що знаходить свій вияв у розподілі підприємства на виробничі підрозділи.

2.1.2. Організація виробничих процесів, що здійснює координацію всіх елементів (ресурсів) виробництва для випуску готової високоякісної продукції з мінімальними витратами, сприяє найбільш повній реалізації економічних законів у діяльності кожного промислового підприємства.

2.1.3. Щодо структури виробничого процесу слід зазначити, що незалежно від галузей промисловості структура виробничого процесу складається із стадій, (якщо складний процес), або з операцій, (якщо процес простий).

Будуємо схему загальної організаційної структури виробничого процесу (рис. 2.1).

Загальна організаційна структура

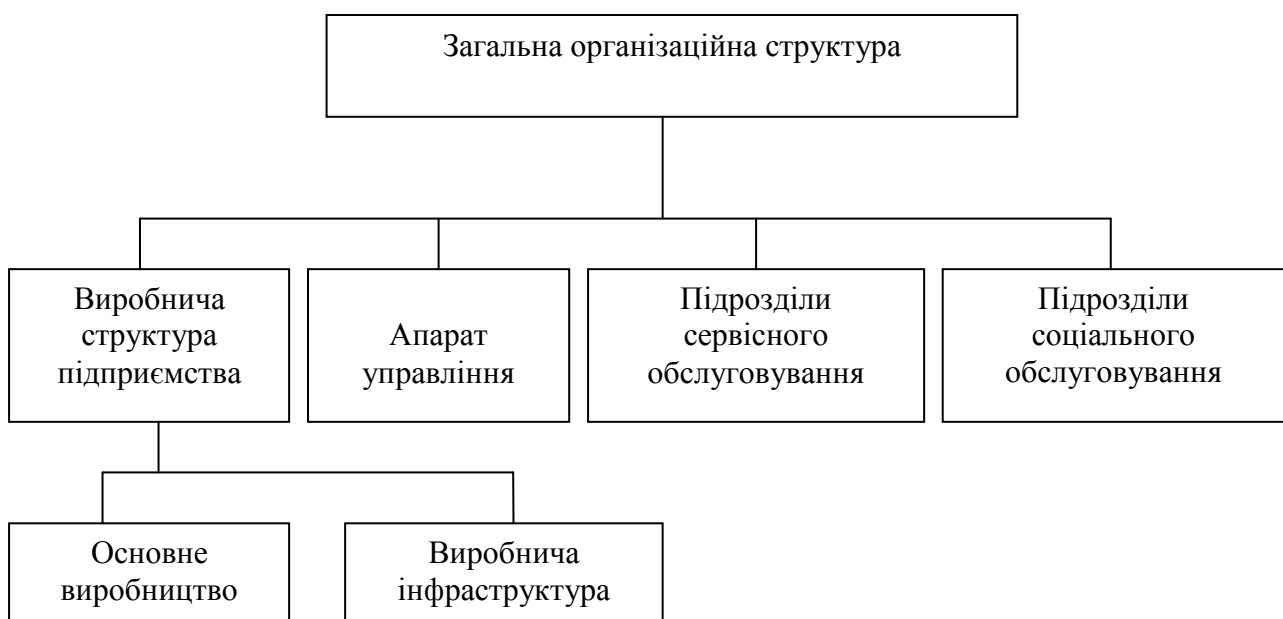

Рис. 2.1 – Загальна організаційна структура

Вона впливає на техніко-економічні показники виробництва і на його прибутковість, тому правильне встановлення і постійне їхнє удосконалення є найважливішими питаннями організації виробництва. Виробничу структуру нового підприємства визначають на стадії проектування, бо вона залежить у першу чергу від типу виробництва.

2.2. Структурні відносини підприємства

2.2.1. Фактори, що визначають структуру виробництва:

- 1) рівень і форма управління, ступінь її централізації чи децентралізації;
- 2) стан матеріально-технічної бази;
- 3) економічні особливості виробництва та його технологія;
- 4) внутрішньогалузева спеціалізація виробництва;
- 5) рівень автоматизації технологічних процесів і ступінь механізації працівників, які обслуговують виробництво;
- 6) обсяг переробки сировини, матеріалів, номенклатура продукції;
- 7) точність обробки металів і глибина переробки сировини.

2.2.2. Напрямки вдосконалення структури:

- 1) вибір оптимальних розмірів підприємств і підрозділів, ступінь забезпечення пропорційності виробничих підрозділів;
- 2) раціональний вибір для конкретних умов принципу виділення цехів, ділянок, відділень;
- 3) централізація обслуговуючого та допоміжного виробництва;
- 4) поглиблення спеціалізації підприємств і підрозділів, розширення кооперування;
- 5) удосконалення керівного апарату.

2.2.3. Критерієм оптимальності організаційної структури підприємства є мінімальні витрати при досягненні кінцевої мети

2.3. Виробничий процес і його раціональна організація

На державних підприємствах використовують типову організаційну структуру управління за ієрархічним типом. Ця структура зорієнтована на збут уже виготовленої продукції.

2.3.1. Удосконалення типової структури полягає у створенні спеціальної маркетингової служби. Остання функціонує порівняно ефективно, якщо в структурі з'являється маркетинг-директор.

1. Структура підприємства має забезпечити створення такого товару, що відповідатиме вимогам ринку в більшій мірі, ніж товар конкурента.

2. Маркетинг вимагає комплексності і цільової спрямованості.

3. Основна мета підприємства — повернення інвестицій, що витрачені на його будівництво, оплата праці працівника, соціальні обов'язки перед працівниками даного підприємства і перед суспільством у цілому.

Залежно від призначення створюються різні структури управління підприємством, наприклад: схематична модель маркетингової служби, подана нижче на (рис. 2.2).

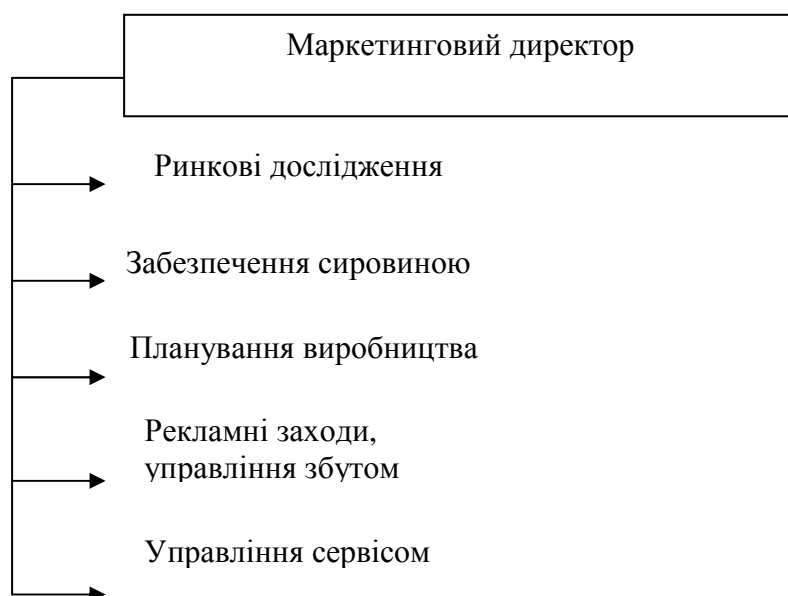

Рис. 2. 2 – Структура маркетингової служби

2.3.2. Підприємства, що працюють на принципах маркетингу, формують чотири служби:

- маркетингову, що забезпечує ринкову діяльність підприємства та відповідає за правове забезпечення відносин;
- юридичну, постачальниками і власниками підприємства із замовниками, підрядчиками, їх персоналом;

- виробничу, яка займається виготовленням виробів, а також наданням послуг і обслуговуванням виробництва;
- штабну, що забезпечує функціонування всіх служб. Кожна зі служб має власну організаційну структуру, яка визначається типом продукції, що випускається, масштабом виробництва і збутовою роботою, ринком та іншими функціями.

Організаційна структура підприємства, спрямована на маркетинг, може бути різною (наприклад: табл. 2.1).

Таблиця 2.1 – Можлива структура підприємства, орієнтованого на маркетинг

Директор	Начальник ВТК	Заст. директора з капітального будівництва	Юридичний відділ
Маркетинг-директор; відділ маркетингових і патентних досліджень; відділ цін і цінової політики; відділ планування нових товарів і нового сервісу; відділ товароруху; відділ планування; відділ сервісу; відділ планування експортного виробництва; відділ контролю; відділ формування попиту й стимулювання Збуту	Заст.директора з фінансів: фінансовий відділ; головна бухгалтерія; відділ праці та заробітної плати; відділ контролю маркетингу	Заст.. директора з НДДКР : головний конструктор; відділ випробувань; центральна заводська лабораторія; експериментальне виробництво	Головний інженер; відділ головного механіка; відділ головного металурга; відділ головного енергетика; відділ винахідництва; транспортний відділ; заст. головного інженера з серійного виробництва: виробничі цехи; відділ закупівель сировини; експертний цех; заст. директора з кадрів: відділ підбору кадрів; відділ освіти кадрів; відділ техніки безпеки

2.4. Операція, як первинна ланка виробництва

2.4.1. Будь-який виробничий процес, незалежно від його призначення, складається зі стадій, якщо це складний процес, або з операцій, якщо простий. Операції включають стадії.

Незалежно від належності до виробничого процесу операції можуть бути:

- технологічними (основними);
- допоміжними:
- транспортними;
- обліковими;
- контрольними.

Структура основного виробничого процесу подана нижче (рис. 2.3).

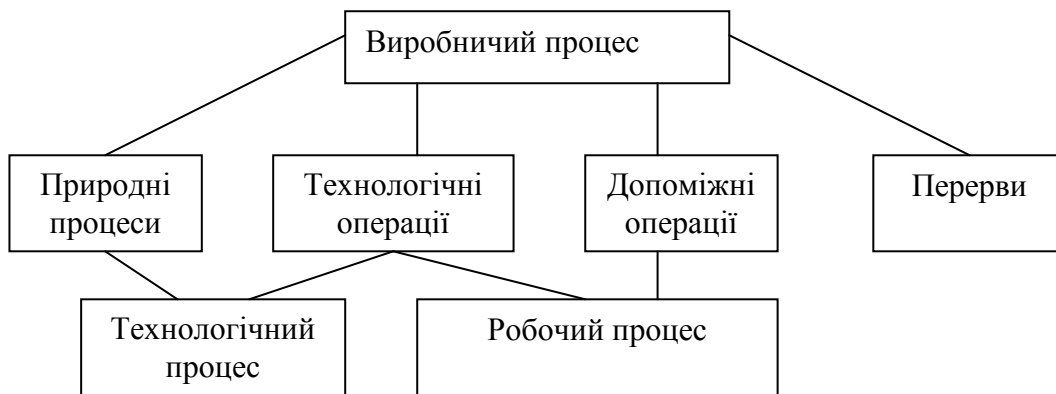

Рис. 2.3 – Структура основного виробничого процесу

Структура сукупного виробничого процесу подана нижче (рис. 2.4).

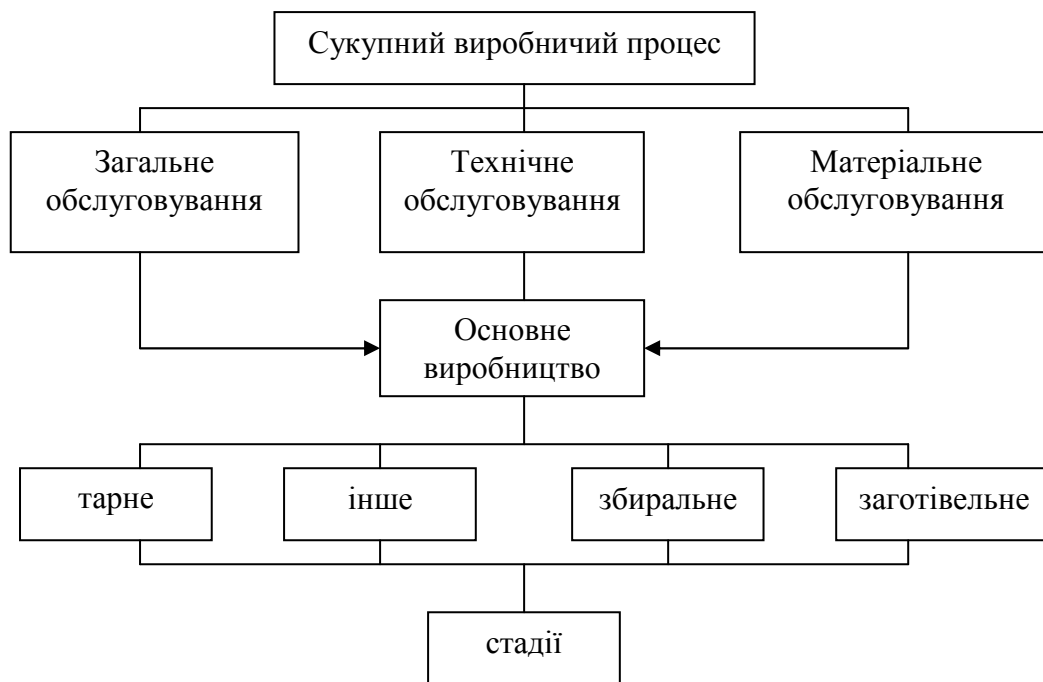

Рис. 2.4 – Структура сукупного виробничого процесу

Виробничий цикл – це календарний період часу, в плинні якого здійснюється виробничий процес випуску продукції чи виробництво будь-якої його частини.

Виробничий цикл включає робочий період і час перерв. Співвідношення часу на виконання окремих складових елементів циклу становить його структуру.

Структура виробничого циклу подана нижче (рис. 2.5).

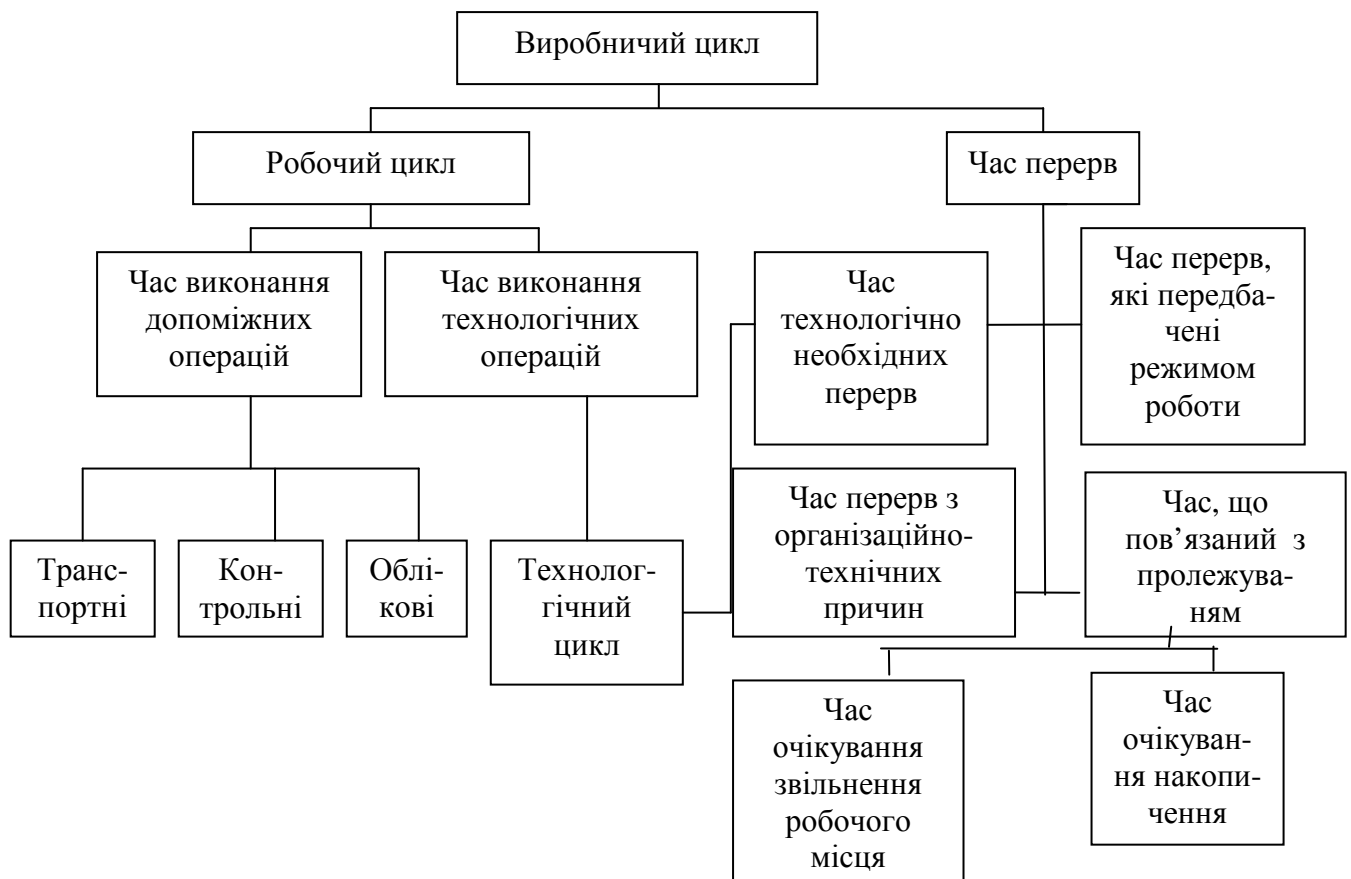

Рис. 2.5 – Структура виробничого циклу

Однак технологічний цикл далеко не повністю вичерпує витрати часу на здійснення виробничого процесу.

Певний час потрібен для передачі продукту, що переробляється, з однієї операції на іншу, для контролю якості сировини, напівфабрикатів, готової продукції, а також на формування чергової партії готової продукції й оформлення документації з відправлення.

- Для прикладу наведіть зразок організації виробництва, де Вам доводилось працювати.

2.4.2. Запитання для перевірки:

- принципова побудова структури підприємства;
- організація охорони праці;
- менеджмент виробництва, маркетингова служба;

- науково-технічний прогрес, впровадження досягнень;
- НТП в технологічний процес.

2.4.3. Приклад роботи с тестами

2. Вибрати вірний варіант відповіді

- Нормування праці необхідно для:
 - встановлення режиму роботи.
 - встановлення норм виготовлення.
 - визначення видів оплати праці.
 - визначення розмірів заробітної праці.
 - визначення кількості персоналу.
 - усі відповіді вірні.
- Про яку суспільну форму організації виробництва йдеться, коли на підприємстві одночасно розвиваються багато технологічно непов'язаних між собою видів виробництва?
 - Диверсифікацією.
 - Комбінування.
 - Кооперування.
 - Концентрацією.

Усі відповіді вірні.

3. ЗАНЯТТЯ ТРЕТЄ

(2 години)

Детальні основи організації виробництва

Проблеми для дискусії:

Чому необхідно ділити цехи на основні та інші?

Що входить до енергетичного сектора?

Згідно з яким економічним законом діє на підприємстві транспорт?

Ситуаційне завдання: Студенти розробляють плани взаємодії цехів.

Мета: Практично побудувати економічну організаційну схему виробництва

Практичні завдання

3.1. Основні і допоміжні цехи

Класифікацію цехів здійснюють за їх значенням в технологічному процесі:

3.1.1. Основні цехи. У них протікає основний виробничий процес, і до яких відносять також цех-виробник напівфабрикатів, а в хімічній промисловості виробник хімікатів.

Розподіл цехів не є остаточним, тому що деякі цехи за одними ознаками можуть бути віднесені до основних, а за іншими — до допоміжних чи обслуговуючих (наприклад, інструментальним називають цех, якщо він виготовляє інструменти).

3.1.2. Допоміжними є цехи, в яких здійснюють побічні та допоміжні процеси. Побічні цехи переробляють відходи основного виробництва, а допоміжні — виготовляють тару.

Схема взаємодії основних і допоміжних цехів зображена на рис. 3.1.

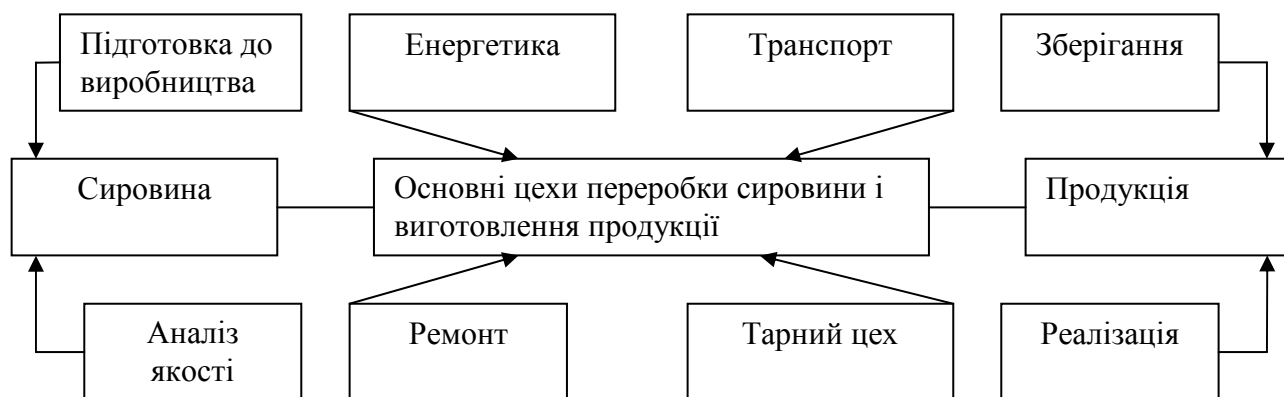

Рис. 3.1 – Схема взаємодії основних і допоміжних цехів

3.1.3. Транспортні, енергетичні служби

Важливими завданнями транспортного господарства є:

- організація своєчасного та безперебійного обслуговування основних і допоміжних цехів, служб матеріально-технічного забезпечення і збуту;
- правильний вибір і найбільш ефективне використання усіх видів транспортних засобів;
- механізація та автоматизація транспортних і вантажно-розвантажувальних операцій;
- зниження собівартості транспортних операцій;
- забезпечення чіткої узгодженості технологічних процесів і транспортних операцій.

За сферами обслуговування внутрішньозаводський транспорт поділяють на:

- загальнозаводський;
- міжцеховий;
- внутрішньоцеховий.

В останній групі виділяють міжопераційний транспорт

Залежно від режиму роботи розрізняють транспортні засоби безперервної дії (трубопровідні, пневматичні, стрічкові та ін. транспортери) та періодичної дії (автомашини, електрокари, локомотиви).

Транспортні засоби та пристрої розрізняють також за родом переміщуваних вантажів — тверді, рідкі, газоподібні.

За умовами переміщення розрізняють:

- рейковий транспорт;
- безрейковий транспорт.

Стаціонарні транспортні пристрої складаються з наступних видів транспорту:

- трубопровідного (пневматичного);
- машинного (конвеєри);
- канатно-підвісного (вагонетки).

Пересувні транспортні засоби складаються з:

- автомобільного;
- авіаційного;
- судноплавного;
- вазового (електрокари);
- гужового;
- кранового господарства.

Витрати транспортного господарства переносять на собівартість продукції за наступними статтями:

- транспортно-заготівельні витрати (витрати на доставку сировини й матеріалів);
- загальногосподарські витрати (вміст легкового автотранспорту, машини сторожової і пожежної охорони);
- витрати на внутрішньозаводські перевезення;
- позавиробничі витрати (витрати, пов'язані з відвантаженням продукції від складу заводу до складу МТЗ);

Серед шляхів підвищення ефективності роботи внутрішньозаводського транспорту слід назвати наступні:

- розробка схем раціональних вантажопотоків, що є основою раціональної організації транспортних засобів;
- механізація й автоматизація виробничої програми в транспортному господарстві і скорочення витрат ручної праці;
- упровадження засобів ЕОМ, розрахунок варіантів вантажопотоків за допомогою економіко-математичних методів;
- здійснення заходів щодо поліпшення використання транспортних засобів:
- скорочення простоїв;
- прискорення обороту вагонів заводського парку;
- удосконалення організації роботи ремонтної бази, що забезпечує справність транспортних засобів;

- упровадження безперебійних видів транспорту;
- поліпшення взаємодії різних видів транспорту;
- контейнеризація перевезень;
- удосконалення госпрозрахункових взаємин транспортних цехів з виробничими й іншими цехами;

3.1.4. Управління службами

Цьому відповідає розробка оперативно-накладних планів (графіків запуску-випуску деталей) і змінно-добових завдань на рівні цехів, ділянок (бригад) і робочих місць.

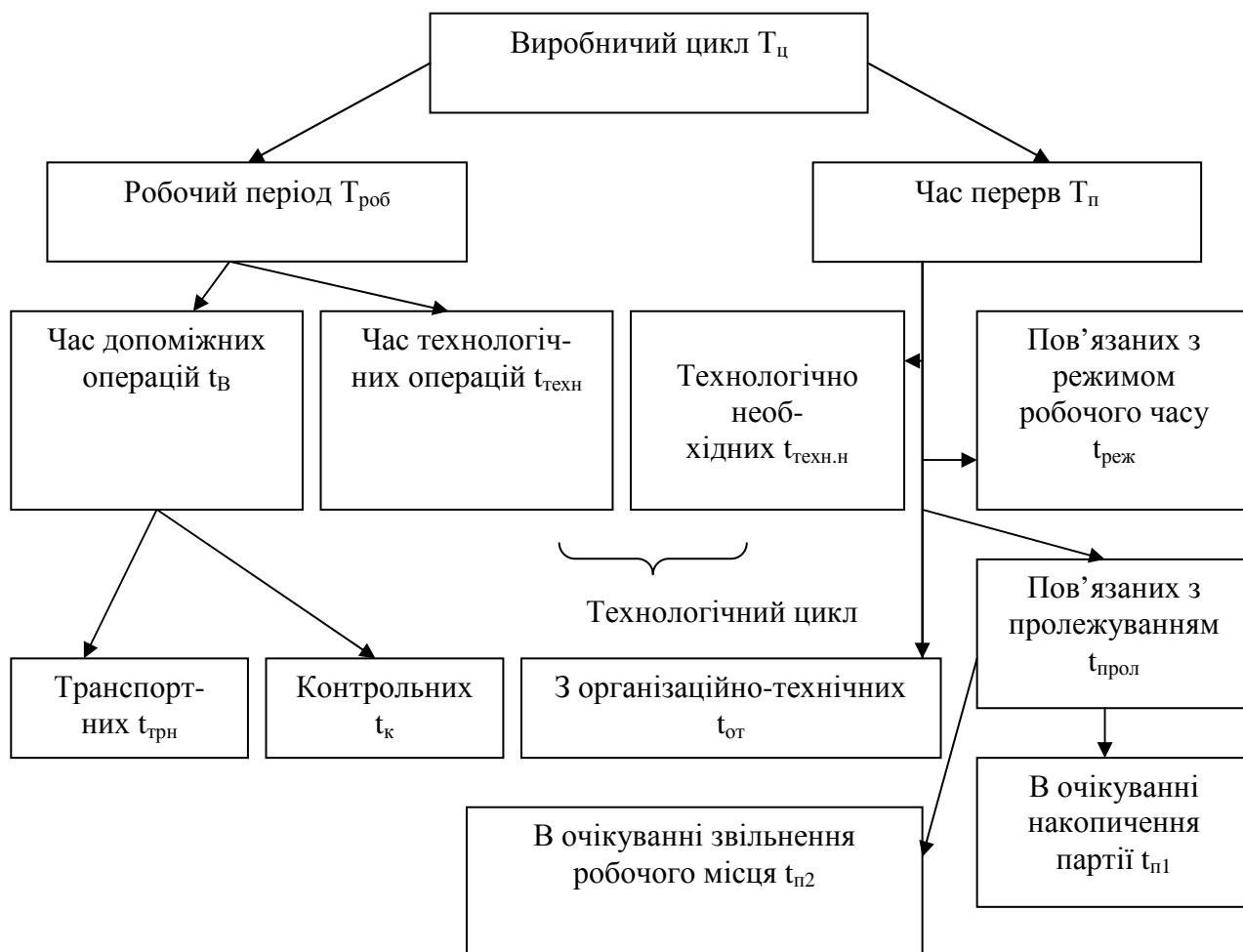

Рис. 3.2 – Структура виробничого циклу

3.1.5. Управління виробництвом

Управління виробництвом, підприємством включає вирішення завдань, що відносяться як до перспективи, так і до повсякденної роботи (рис. 3.2).

Управління повсякденною, поточною діяльністю підприємства називають оперативним і відіграє першочергову роль у забезпеченні його злагодженої, безперебійної роботи з досягненням кінцевої мети. Саме з повсякденних результатів складаються підсумки роботи за місяць, квартал, рік.

Поняття "оперативне управління" має відношення до завершальної стадії управління виробництвом і є логічним продовженням організації виробництва.

Проаналізувати

Яка залежність ритмічності роботи основних цехів від допоміжних.

Запитання для перевірки:

1. Ознаки цехів: основних і допоміжних.
2. Назвіть, що входить в енергетику підприємства.
3. Які служби мають бути на підприємствах?
4. Що входить в управління виробництвом?

ДОДАТОК
до плану семінарських занять

Практичний приклад вирішення задач економічного характеру на розрахунок економічного ефекту використання автомобіля.

Приклад розв'язання завдання

Сумарний економічний ефект від експлуатації вантажного автомобіля (E) складає 12381 тонно-кілометра до капітального ремонту. Сумарні затрати на виробництво одиниці продукції (Z_c) 4566 тис. грн., сумарний ефект від експлуатації Z_e (техобслуговування, ремонт тощо) – 3489 тис. грн. Розрахувати інтегральний показник якості.

- Інтегральний показник якості є критерієм оптимального рівня якості продукції, який являє собою співвідношення сумарного корисного ефекту від експлуатації продукції до сумарних затрат на її створення та експлуатації:

$$I = \frac{E}{Z_c + Z_e} = \frac{12381}{4566 + 3489} = 1,53 .$$

Список джерел

1. Кожекин Г. Я. Организация производства. Учеб. пособие / Г. Я. Кожекин, Л. М. Лисица. – Мн.: ИП «Экоперспектива», 1998. – 334 с.
2. Балабанов Й. Т. Новые формы организации предприятий. – Л.: Лениздат, 1991. – 128 с.
3. Бланк Й. А. Инвестиционный менеджмент. – К.: МП «ИТЕМ» ЛТД, «Юнайтед Лондон Трейд Лимитед», 1995. – 448 с.
4. Герчикова Й. Н. Менеджмент. Учебник. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1995. – 480 с.
5. Кириченко Й. С. Организация складских работ на предприятиях материально-технического обеспечения / Й. С. Кириченко, А. Г. Постевой. – К.: Техника, 1989. – 86 с.
6. Потапов Г. П. Организация и планирование транспортных работ в производственном объединении. Учеб. пособие. – Ярославль: Ярославский университет, 1986. – 46 с.
7. Фатхутдинов Р. А. Организация производства: Учебник. – М.: ИНФРА-М, 2000. – 672 с.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Методичні вказівки
для проведення практичних занять
з дисципліни

«Організація виробництва»

(для студентів заочної форми навчання
напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства»
та слухачів другої вищої освіти спеціальності
7.03050401 «Економіка підприємства»)

Укладач **ПОСПЄЛОВ** Олександр Васильович

Відповідальний за випуск *А. Є. Ачкасов*

Редактор *Д. Ф. Курильченко*

Комп'ютерне верстання *І. В. Волосожарова*

План 2011, поз. 658 М

Підп. до друку 14.12.2011р.	Формат 60×84/16
Друк на ризографі	Ум. друк. арк. 1,3
Зам. №	Тираж 50 пр.

Видавець і виготовлювач:
Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002
Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 4064 від 12.05.2011р.